

NEPILNAMEČIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ PREVENCIJA IR ATSAKOMYBĖS (JUSTICIJOS) YPATUMAI (2006)

Tyrėjų grupė: S. Gečėnienė, V. Justickis

Metodinė priemonė „Nepilnamečių teisės pažeidimų prevencija ir nepilnamečių justicijos ypatumai“ parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimą Nr. 600 „Dėl Nepilnamečių justicijos 2004-2008 metų programos patvirtinimo“.

Metodinė priemonė skirta teisėsaugos institucijų ir kitų nepilnamečių teisės pažeidimų prevencijos subjektų kvalifikacijai kelti, taip pat visiems besidominantiems nusikaltimų prevencija, susiduriantiems su nepilnamečių nusikalstamumo problemomis: mokytojams, tėvams, visuomeninių organizacijų atstovams ir kt.

Metodinėje priemonėje išdėstyti nepilnamečių baudžiamosios justicijos ir nepilnamečių nusikaltimų prevencijos pagrindai, pateikiamos būtinausios dabartinės nusikaltimų prevencijos žinios, reikalingos praktiškai vykdant prevencijos veiklą. Joje apibūdinami ir paaiškinami pagrindiniai prevencinei veiklai keliami reikalavimai, nepilnamečių baudžiamosios justicijos vaidmuo prevencijos sistemoje, baudžiamosios justicijos modelių bruožai ir jų santykis su nusikaltimų prevencija, nepilnamečių baudžiamosios justicijos ypatumai Lietuvoje, analizuojami baudžiamosios justicijos priemonių efektyvumo vykdant nepilnamečių nusikaltimų prevenciją klausimai bei plačiai apibūdinamos atskiros nepilnamečių nusikaltimų prevencijos kryptys: mokyklinė prevencija, šeima ir nepilnamečių nusikaltimų prevencija, nusikaltimų prevencija veikiant nepilnamečių ir jaunimo užimtumą.

Kadangi metodinė priemonė skiriama ne tik nusikaltimų prevencijos specialistams, jau turintiems bendrų žinių šioje srityje, bet ir tiems, kurie žengia tik pirmus žingsnius nusikaltimų prevencijoje, metodinėje priemonėje nemažai dėmesio skiriama nusikaltimų prevencijos pagrindams - jos esmei, tikslams, atmainoms, pagrindiniams veiksmingumo reikalavimams. Detaliai aptariami praktiniu požiūriu svarbūs prevencijos projekto rengimo etapai, kurie iliustruojami konkrečios prevencinės programos sudarymo pavyzdžiu, kriminologiniais komentarais.

Ypač daug dėmesio skiriama prevencinių projektų veiksmingumo užtikrinimui. Tai itin svarbūs klausimai. Praktika rodo, kad nusikaltimų prevencijos entuziastai turi nemažai puikių idėjų apie tai kaip sumažinti tam tikrų nusikaltimų skaičių, apsaugoti jaunimą nuo kriminogeninių įtakų. Jie turi ir nemažai energijos šioms siekiams įgyvendinti. Tačiau jų silpnoji pusė yra nesugebėjimas užtikrinti savo veiklos veiksmingumo.

Parengta metodinė priemonė prisideda prie šios problemos sprendimo dviem būdais. Pirmą, aiškinant, kaip rengiant prevencijos projektą užtikrinti veiksmingumo kontrolę. Antrą, teikiant pasaulio prevencinės veiklos apžvalgą. Aptariant įvairias prevencinio darbo mokykloje, šeimoje, darbo rinkoje formas ir patirtį, pirmiausia siekiama parodyti tų formų veiksmingumo patikrinimo rezultatus.

Šiuo atžvilgiu ši metodinė priemonė skiriasi nuo daugelio anksčiau išleistų publikacijų prevencijos klausimais, kuriose siekiama supažindinti skaitytoją su kuo platesniu prevencijos formų ratu, sisteminti įvairius nusikaltimų prevencijos būdus. Šios metodinės priemonės pagrindinis tikslas - padėti skaitytojui gauti platesnę informaciją apie įvairių prevencijos formų veiksmingumą.